
НАУКОВЕ ЖИТТЯ

ПОЛІТИЧНА ЕКОНОМІЯ В ЕПОХУ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Глобальні трансформації на зламі тисячоліть, економічна криза 2007–2010 рр. і триваюча депресія стали серйозним випробуванням для світової економічної думки і науки. Перед лицем небачених інтелектуальних викликів виявились обмеження і рамки сучасного мейнстріму, репрезентованого стандартною економікс. У пошуках адекватних відповідей провідні вчені та суспільні діячі, політики і бізнесмени дедалі частіше звертаються до політичної економії – науки про багатство, економічні відносини людей, закони суспільного (державного) і домашнього господарства. Як виявилось, без неї неможливо пояснити витоки, причини, сутність і напрями зазначених трансформацій, виробити програму практичних дій, яка б гарантувала антикризовий успіх.

Бурхливий розвиток нової політичної економії у Північній Америці, інституціональної політичної економії та політичної економії неомарксизму в Західній Європі й нових незалежних державах, соціальної політичної економії та глобальної політичної економії в Україні, Росії та ряді інших країн, включення відповідних курсів до навчальних планів провідних університетів світу, їх затребуваність студентами свідчать **про глобальний ренесанс, відродження політичної економії**.

У цьому контексті на увагу заслуговує Міжнародна науково-практична конференція “Сучасна політична економія та інституціоналізм: конструктивний діалог в ім’я розвитку”, яка відбулася 11–12 жовтня 2012 р. в Національній металургійній академії України (НМетАУ) за підтримки Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Дніпропетровської обласної державної адміністрації, Національної академії державного управління при Президентові України, Інституту економіки та прогнозування НАН України, ряду провідних наукових і вищих навчальних закладів України і зарубіжжя і була приурочена до 100-річного ювілею кафедри політичної економії НМетАУ, досягнення якої в науковій та педагогічній діяльності дістали визнання в Україні та за її межами.

У роботі конференції взяли участь понад 160 учених з України, Беларусі, Казахстану, Польщі та Росії. Серед її учасників і авторів однойменного збірника матеріалів такі відомі вчені, як: академіки НАН України В. М. Геєць, А. А. Чухно, В. П. Вишневський; члени-кореспонденти НАН України В. Д. Базилевич, О. М. Бородіна, А. А. Гриценко, М. І. Зверяков, В. С. Савчук, В. Р. Сіденко; професори О. В. Бuzгалін, Р. М. Нурєєв, А. О. Пороховський, В. Т. Рязанов, В. І. Філатов (Росія), П. С. Лемещенко, О. М. Омелянюк (Беларусь), У. Ж. Алієв (Казахстан), Т. І. Артємова, Ю. М. Бажал, В. Г. Бодров, М. П. Войнаренко, В. В. Деметтьєв, Г. В. Задорожний, А. О. Задоя, Ю. К. Зайцев, І. Й. Малий, О. В. Носова, Ю. Є. Петруня, Р. Ф. Пустовійт (Україна). Багато хто з них виступили на пленарному засіданні.

Активна і плідна дискусія тривала на засіданнях секцій “Сучасна політична економія та інституціоналізм: предметна і методологічна проблематика”, “Інституціональна і нова політична економія: держава, ринок, влада”, “Людина або homo

оесопотісус: імперативи теорії та практики”, “Економічна динаміка в політекономічному та інституціональному вимірі”. На засіданні круглого столу “ЄС – СНД: взаємодія, комплементарність, перспективи інтеграції” були наведені результати досліджень, здійснених Інститутом економіки та прогнозування НАН України, Інститутом світової економіки і міжнародних відносин НАН України та Інститутом економіки РАН у межах спільних російсько-українських проектів “Росія і Україна в загальноєвропейському просторі: гармонізація інтересів та об’єднання зусиль” і “Комплементарність і суперечності в соціально-економічному розвитку Росії та України”.

На заключному пленарному засіданні були прийняті відповідні рекомендації з активізації фундаментальних економічних досліджень, співробітництва економістів-теоретиків, удосконалення змісту і технологій економічної освіти.

Важливим кроком на шляху консолідації творчих зусиль учених-політекономів у розв’язанні гострих проблем науки і освіти стала Установча конференція Всеукраїнської суспільної організації “Всеукраїнська асоціація політичної економії”, що відбулася 11 жовтня 2012 р. в Національній металургійній академії України і на яку прибули 32 делегати і 37 запрошених від 22 місцевих відділень. За результатами обговорення і голосування було прийняте одностайне рішення заснувати Всеукраїнську суспільну організацію “Всеукраїнська асоціація політичної економії” (ВСО “ВУ АПЕК”) і затвердити її статут. Згідно зі статутом, метою створення і діяльності ВСО “ВУ АПЕК” є сприяння розвитку політичної економії як фундаментальної економічної науки, захист професійних інтересів своїх членів у державних та інших організаціях відповідно до встановленого чинним законодавством порядку.

Почесним головою ВСО “ВУ АПЕК” одностайно обрано академіка НАН України, віце-президента НАН України, директора Інституту економіки та прогнозування НАН України В. М. Гейця, який подякував учасникам конференції за довіру і окреслив основні напрями діяльності асоціації.

На Установчій конференції обговорювалися й були затверджені такі документи: план першочергових заходів ВСО “ВУ АПЕК”, Звернення учасників Установчої конференції до наукової громадськості України, Лист-звернення до Міністра освіти і науки, молоді та спорту України, Запит до ЮНЕСКО з ініціативою відзначити на міжнародному рівні у 2015 р. 400-річний ювілей політичної економії.

В. К. ЛЕБЕДЄВА,
професор, кандидат економічних наук,
заступник завідуючого кафедрою політичної економії НМетАУ,
В. М. ТАРАСЕВИЧ,
професор, доктор економічних наук,
завідуючий кафедрою політичної економії НМетАУ
(Дніпропетровськ).

Матеріал надійшов до редакції 22 листопада 2012 р.